

ARAS

ئاراس

كۆمه له ی كۆلتووری كوردی - كاترینه هۆلم

KURDISKA KULTURFÖRENINGEN-KATRINEHOLM

"تاماده کردنی ده سته ی روشه نبیری"

NOVEMBER:1997

KURDISTAN

ئاگادارى...

بۇ ھەموو خوشك و برايانى نازيز، بە بۇنە ي دە رکردنى زۇمارە
يە كى كۆقارى (ئاراس) وە.

پيويستمان بە ھاوکارى ھە موولايەك ھە يە بۇ زۇمارە كاتى داھاتو...
بە ناردنى بابە تى ئە دە بى و ھونە رى و كۆمە لايە تى و كارىكاتير و
شتى تر كۆقارە كە بە روبېشە وە ئە بن. ئە م كۆقارە بى لايە نە سە ر بە ھىج
حزب و رىكخراويك نىيە، جا داواتان لى ئە كە يىن بابە تى سياسى و
رخنە يىتان با لە خزمە تى بزافى تگە لە كە مان دابى.

دە ستە ي كارگىزى
كۆقارە كە

خوینی قازی محمه د بوونی نه وتی لید هات!

وه رگير: هندی

کابرایک که محاکمه لستداره دانی قازیه کانی بچاری خوی دیوه، لئزیر ناوی «م...» وه چوینه تی شو پروداوه دلتغزنی نووسیه ونهوه بز پوژنامهی (مرد امروزای نارده وه. پوژنامهی ناوبراوش بز «پندی میژوو» و بمیژنی لئخوشیونی گشتی کوردستان - که دوی پروخانی کوماری کوردستان راگه بنهراوه - له رنکوتی ۲۳ سرامووزی ۱۳۲۵ی هه تاوی دا وتاره کمی چاپ کردوه. دباره وتاره که له روانگی دوژمنی داگیر کرده نووسراوه نووسر پروداوی له سیداره دانی قازیه کان وه ک شاهینک گیراوه توه که ده کری راسته قینهی پروداوه کمی لی هه لئینجین. بمو پینه به پنیوستم زانی وه رگیر موه.

سهرایی شارستان سی قازیه کانی به تبعام محکوم کرد بوو.

شو حوکمه دادگای شارستان تاوانباره کان و دهسه لاتناری حکومتی خودموختاری کوردستانی زو نیگمران نه کردبوو. خاترجم بوون که دادگای پیناچوونوهی نیزامی، که له تاران پینکدی. یان شو تازاد دهکا یان به ماوه یک زیمان محکومیان دهکا له داهاتووشدا شو حوکمه هه لده گیری.

به لام کاتی لیژنهی نهمه ران له تعویزهه تمرکی پینکهنانی دادگایان له مههاباد پی سپیترادو لیژنهی دادگای پیناچوونوه له ژیر بهریر سایه تی (سهرهنگ عهتا) و دادستانی (سهرهنگ نکوزاد) دا پینکها و (سروان سلح جو) و (سروان نهمی) اش له لایمن دادگاو به پاریزوری تاوانباره کان هه لیزیردران نیگمرانی و ترسی تاوانباره کان زیاتر بوو و دانیشته کانی دادگایه بارنکی دیکه یان وه خوگرت.

شو تاوانانمی که به محمدهی قازی پینشوای کومه لئو سهوکی حکومتی

مهوهای نیوان تعویزه مههاباد به نو توپوس ۱۲-۱۴ سمعات بوو. شو انمی شو سفه ره یان لیمیر سو دهوایه شو رنگایه پینون. بهر لهو رنکوتن چند نووسه یان له سکالاتامو حوکمی دادگای شارو به لگمو به منده کانی دیکه هه لگرتیژوو به سریراندا داهش کردبوون هه تا ده پینشدا بیخو نشووو تیدی رهوتی محاکمه وه دا نه کمی. خوینده نووی شو به لگانه له مهوهای رنکدا بوو به هزی شووی که وتووژنکی گهرم سهبارت به تاوان و پلهی بهریر سایه تی تاوانباره کان له نیوان دادستانی شو دادگایو نهمه انمی دیکه دادگادا پینه گوژی.

هیندیک له نهمه ره کان تاوانباره کان یان به تاوانبارو شایانی کوژتن ده زانی و هیندیک دیکه شو انیان به فریوخوردوو و شایانی چاوپوشی لیکردن ده زانی.

کاتی که لیژنهی دادگای پیناچوونوهو دادستان و بهر دهستی دادگاو پاریزگاره کانی تاوانباره کان، که شو انیش له لایمن دادگاو له تارانوه دیاریکرا بوون، هاتنه مههاباد زیاتر له هه تاو چند رز ده بوو که دادگای

وهستانی نو توپوس و ماشینی دیکه، بسو راگوزان و سفه ری نهمه سهرو دهره دانه کانی نهمه تش، له بهرامیر پینگی لشکرو بنکه نهمه تشیه کانی دیکه تی تعویزه، بهوو به شتیکی ناسایی خه لک که نهوه یان ده دی ده یان زانی که مبهستی سه ره کی لهو راگوزتانه پاک کرد نهوهی مه لیهندی نازهریا بجان له راهره پوچمه لکاتی دیوکراتی نازهریا بجان و کزچره کانی دیکه دامه زانندی هینسایه تی و پهره پندانی هیزی حکومتی ناوه ندیسه. به لام نیواره ی شو پوژهی که نو توپوسینک لیمیر ده رکی پینگی لشکر راوستا بوو که له پلهی زیاتر له دوازه کس نهمه ری پایه بهرزی، که زووسه یان سه رهنگی شو او یان سه رهنگ دوهم بوون، له سه ره بانه کمی قایم ده کرا، خه لک و رینواران پینان و بوو که شو نهمه رانه دهوی مضموریه تی کانی خو یان شو او کردوه و به ره تاران ده گهرینهوه.

له کاتینکدا راسته قینهی کاره که ده گه ل پروه تی کار جیساواز بوو و شو تاقسه نهمه رانه پینکهنی لیژنهی دادگای پیناچوونوهی محاکمه می (قازی) یه کان بوون و به پینی نهمی ناوه ند به ره مههاباد ده جوون.

خودمختاری کوردستانهوه لکا بوون، بهکیان شزوشی چهکدارانه دژی دهولمتی ناوهندی بوو و یهکی دیکمش نموه بوو که دهگمل بنگانهکان سعبارهت به زهویسه نموت دهولتیهکانسی کوردستان بهپنی ۵۱هش ۴۹ بهش پهیانی نموتی بهستوهوو نمویکهش بوختان کردن به نموتشو و حکومتی ناوهندی بوو که له کوپونهوهیهکی خوی دا گوتیوی هلموهرچی نموتشی تیران و هیزهکانی ناوهندی دهگمل نمو شیهره دیتوه

پیره مردی ز نزع مینالید

پیر زن صندلش همی مالید*

تاوانسی دیکمی محممدی قازی دهکردنی دستوری کوژتن و سووتاندنی ماله مفنورهکانی ناوچه بوو، به تاوانی نمو کارانه له دادگای شارستاندا محکوم به نیهدام بوو و چونکه داوای پیداچونوهی کردبوو نواوی نمو کارانهی پینموه لکا بوون له دادگای پیداچونوهی کموته بهر پاسی تاوانهکانی سهیفی قازیش له نی محممدی قازی کمتر نمبوون و هم بریتی بوون نمو تاوانانو بهشداری و دوری جینگری گیران نمو تاواناندا.

بهلام تاوانهکانی سمدری قازی برای محممدی قازی و نویشیری مجلسی دوری ۱۴ بریتی بوون له هیندیک نووسراوه نامه که بز تاوانبارهکانی دیکمی نووسیپوو و نمو نامانندا نامازی به هاندان و پلان دژی هیزهکانی ناوهندی و خوزاگری و جاسوسی کردبوو.

نمو خالی که نمفسرهکانی دادگایهی بهکجار تووپه کردبوو بوختانیک بوو که ده بهکینک له نامهکانی خویدا نووسیپوو و نیشارهی کرد بوو که زمانی حالی نموتشی تیرانی نمو شیهرهه:

اگر سر به سر تن به کشتن دهیم

از آن به کج کشور به دشمن**

رهوتی محاکمهکه لسمه یهک ۴۸ سمعاتی خایاند، زور ناسایی بوو، هم

* پیره پیارنیک بدهه گیاندانوه دهبنالاند

پیریونیک لیسه کوشیکی لیهلاند

** واتا ننگر تاکه تاکمان خویهکوشت بدهبن،

لهوی باشتره که ولات بدهبه دست دوژمن

کاتی که تاوانبارهکان بهرگریبان له پینوه لکانندی تاوانیک دهکردو له خویان دورو دهکردهوه، گورج لهلایمن دادستانوه بهلگو شایست دههتراره. تنفیا که دادستان له جنگمی ناخاوتنیدا لهگو تاوانبارهکاندا هاتوهوو نموانی به کورده سگ سفتهکان (کردهای سگ صفت) ناو دهینا. محممدی قازی بهکجار تووپه بوو و هیزشی کرده سمر دادستان و دادگا و نالوزو تووپه ببوو که بوو

بههزی پشودان و دست لهکار کیشانهوهی دادگاکه.

محممدی قازی بوخوی له ناخاوتن و قسهکردندا زور لیهاوو بوو و هموجنی به پاریزهر نمبوو. چونهتی وی سعبارهت به دور تاوانبارهکمی دیکه وهک چونهتی نیوان ناغاو نوکمر واپوو. تا ئیزی دانیشتنی بو دور کسه نهادیا، نموان داندهنیشتن. له جنگمی دیفاعةکانی خویدا به ناشکرا دانی بهوهی داھینا که دهگمل بنگانه پینوهندی همبووو پهیانی دهگمل بهستوون، بهلام

دهیگوت که نمو پینومدیبه له تاکامی فشاری بیگانهکان و سمرنعدانی ناوهندو ناران دا بووه. لهداواین دیفاعةی خویدا به ناشکرا رایگهیاند که پیشان وانجی نممن ناگام له چارهنوروسی خوز نمبووه، بهلگو بهچاکی دههزانی و بهر له هاتنی نموتشو هیزهکانی ناوهند بو مههاباد دهپنشا گوتیوو که ناخوی نممن لهدار ددهن. بهلام به ناشکرا گوتی که بز سمرهپای نمو چونهتیبهی ههلههاتوم؟ لهعبر نموی نمبووه که نمعتوانیوه بهلگو شمش دهزگا ماشینی سواری و جینم ده نختیاردا بوون و هم دهقیمو سمعاتیکی که بهپارم داوا دههتوانی له سنوو تینموم خوه نهجات دهه. بهلام بزاسن که من وهکو پیشموهروی ژناسی (پیشموری زن صفت) نمبووم که لهکاتی زوویموو بوونوه دهگمل مهترسیدا رایکسم، بؤکوی ههلاتیم؟ نیره زهوی کوردستانهوه هینشا قمبری هشت بهره له باب و توردادهکانی منی تندا ماوه، پینویست بوو که من بز مانوهی میللهتی کورد نمو فیداکاریبهی بکمه.

سمدری قازی له دیفاعةکانی خویدا هممیشه له بیئاوانی و بیگوناھی خوی ددهوا. کاتی که سمرزکی دادگا لسمه داوای دادستان پرسیاری له تاوانباری ناویراو کرد که مهیستی وی له بابهتهکانی بهکینک نمو نامانهی که بز محممدی قازی نووسیپوو دهوینا متمانهی پیداون که خوزاگرن تا پارمهتیاں دهگانی - مهیست نمو پارمهتیبهی - چ بووه؟ نایا نمو پارمهتیبهی بیگانه دهگمیتوهه سمر ناگاداری پینشو یان نا ناویراو له وهلاهدانوهی نمو پرسیاره دا دامار دهستی کرد به پارانهوه لالاسوه که پهروهندهکهیان بز پتراگیشتن بنیرنه نارانی.

ناخوی رهوتی محاکمهکه کوتایی هات و لیژنمی دادگا دهستی کرد به راویزو نالوزی و هات و هاوار دهورویمری داگرت، ماوهی راویزو بهیاردان زیاتر له ۱۲ سمعاتی خایاند. له تمواوی نمو ماوهییدا پینوهندی تینگرافی به هزی بیسیمموه له نیوان مههابدو بنکهی نموتشدا بهرهوام بوو هاتا نموی که نیو سمعات دواوی نیوه شوئی حوکمی دادگایه به زوریی دهنگمه لسمه نیهدامی سی قازیبهکان دهوچوو و دهستیبهی به هوی

فرمانداری نیزاهی مههابادیه به بنسیم به بنکمی نعتش راگه بندرا. هرچند هیچ کس له نینوه زکی حوکمه که تاگادار نیبوو بهلام چاودیزه کان که دیتیان فرماندار خیریکه به رهسز حوکمی دادگایه پاده گه یمنی، به رنگی بزگروی پوخساری را به باشی تیگه یشتن که حوکمیکی توند له لایمن دادگاو دراه.

وهک باسیبان ده کردو له پموتسی رووداره کمش را دهرده کسوت همسو نیبوو سمعاتان له بنکمی نعتشوه دستوور ده گه یمنی. نموی شموی هتا به یمانی بنکمی نعتش خیریکی کارو تینکوشان بوو و له ناکامدا دوا یمن هوالینکی که له مههابادرا به ناومند راگه بندرا دهرکردنی حوکمی تبعدام بوو به زوری دنگوه که له لایمن دادگای

لیژنمی
پیداچونموه دا
دهرکراسرو و
لسمر حوکمی
پیشوو پینان
داگرتیوو.

پژژنک دوی نمو پژژی که له نیبوو شموه که پیدا حوکمی دادگای پیداچونموه لسمر تبعدامی (قازی) به کان دهرچوو بوو. سمعات سینی دوی نیبوو به له لایمن بنکمی نعتشوه دستوور گه یمنه فرمانداری مههابادی که له ماوهی ۲۴ سمعاتاندا حوکمه گمی به پرتوبه یمن. دیاره نمو ۱۵ سمعات و دوا کوتتمو و مرگرتنی دستوور، له لایمن چاودیزه کانموه و لیکدراوه که بنکمی نعتش لسمر نیژنی ردهی سرترا پراوه ستاوه نه گینا همر نمو شموه ده کرا که دستووری به پرتوبه بردنی حوکمه که بنیزدنی.

همر که دستووری به پرتوبه بردنی حوکمه که گه یمنه فرمانداری نیزاهی مههاباد، وا به یار درا که یو بهرگری له همر چمته پیشهاتینکی چاوهروان نه کراو له لایسه کموه ده بی همر نیوشومی نمو پژژه، کاتی که تهاوی خه لکی مههاباد ده خموی دان و حکومتی دامعزواوی نیزاهی نیژنی دهرکومتن له ماله کاننیا پی نادا. حوکمه که به پرتوبه بچی و له لایسه کمی دیکموه ده بی ده پیشدا نیزاهی مههاباد کان و معنوره کانی هینشایه تفتیو پاریزی

سهره تایی به چی بگه یمن. له لایه کمی دیکه شموه لیژنمی دادگای پیداچونموه کوتایی به نمرکی خوی هینا بوو و ده بویه بگه پرتوبه تهوریزی، بهلام چونکه ده بی دادستانی نمو دادگایه له کاتی به پرتوبه بردنی حوکمدا چاوه دیز بی، بهوهی رازی بوون که ده پیشدا کهل و یعلی سفری ساز بکن و همر که کار کوتایی هتا و حوکم به پرتوبه چوو گورج بهوه میاندواوو تهوریز بگه پرتوبه.

له لایه کموه ش فرمانداری نیزاهی و هیزه کانی هینشایه تیش ده پیشدا تفتیو پاریزی سورتاییان به چی گه یاندو تهاوی دهروویمرو لا تفتیشته کانی مهیدان و سرترا پنگایانهی که بهوه مهیدانی شار ده چوون نیزاهی چه کدار به رشاشیان لی دامعزوتندراو له بهرامهر پرسیاری خه لکبشدا که نمو

پنیوست بوو که بو مانوهی میلله تی کورد نمو فیداکاریه یی بکم

تفتیو پاریزانو بو چین، وه لاسی پروپوچ ده دراه.

تاوانباره کان بیان به تبعدام محکوم کراوه کان ماوه یک بوو له ده تاغینکی خانوی نیزاهی له دهرهوهی شاری مههابادرا سی به سی پینکموه زیندانی بوون بهلام به توتلی ده گه لیان نه ده جو و لاشموه یاسای زیندانیان لسمر به پرتوبه نه ده چوو، همسو کاتی مانی دیشنی خزمو تهلادو کس و کاری خویان هنبوو، دیاره له ژیر چاوه دیزی تفسیرینکی پایبه یزدا. خورده خوراکیان له مالفههرا یز ده هتا، بهلام له دهرهوهرا وا وریا تاگادار بوون که بهری همر چمته پلان و راگردنیک گیرا بوو.

سمعات یازدهی نمو شموه که پیش چند سمعاتان دستووری به پرتوبه بردنی حوکمه که گه بیو تفسیرینکی نیزاهی ده چمته و تاغی زینداییه کان و پینان پاده گه یمنی که ده ولت نیژنی داوه که بنیزدنی تارانی، بوو پینیه گورج خوتان ساز بکن که هتا

سمعاتینکی دیکه بهوه ناروند و پرتوبه کون. تاوانباره کان بو مزگینیمی زور شادو خنی بوون و به کترین ماچ کردو تفتانت تفسیره نیزاهی مههاباد، که نمو هوالی پرتوبه یاند بوون، ماچ کرد. یه کینک لهوان گوتی: چونکه یو خمرچی سفیره کمان پاره ی نه غدمان پی نیبه، تیزن بدن که به خاور خیزانی خومان راگه یمنین هتا به پرتوبه کمان پاره ی نه غد یو خمرچی سفیری یو بنین. تفسیری پینندی له وه لاند گوتی که چونکه له سهرههرا به پینی پنیوست پاره ده نیختیاری نمو تفسیره چاوه دیزه تراوه که ده گلستان دی، جموی به ناماده کردو هینانی پاره ی نه غد له ماله خوتانرا ناکا. بو پینیه محکومه کان به پلمی تهاوی شتوم که پنیوستیه کانی سفیری خویان پینچاوه و به پینی پلاتی پشوو همر کامینکیان

به جزئی له کامیونیتیکی (ماشینی باری) نعتش، که به

بوو له نیزاهی چه کدار، ناو له دهرهوهی سمریازخانه چاوهروانی دستوور بوون. تهاوی نمو کارانه له ماوهی سمعات و نیویکی دا جی به چی بوون و نیو سمعات له نیبوو شومی لادابوو که کامیونته کان ناماده بوون و لسمر دستوور پراوه ستا بوون.

گوترا که شوننی زیندانی تاوانباره کان له دهرهوهی شار، له سمریازخانهی نعتشدا بوو به پینی پلاتی پشوو وا داندرا بوو که حوکمه که له مهیدانی شاری مههاباد به پرتوبه بچی و تاوانباره کان له دار به یمن. بو پینیه دوی نمو که تاوانباره کاننیا به جوی سواری نمو کامیونته کردن که نیزاهی چه کداریان تندا بوو، ده پیشدا کامیونی هوالی که محممدی قازی سروزکی حکومتی خودموختاری کوردستانی تندا بوو. بهوه مهیدان پزی. له گوشه مهیدانه که دا خانوونکی لیبوو که چند دهرهوهی هنبوو، بهو چمته که دهرکینکیان بهوه مهیدان دهرهوهی دیکه

بهره دهره‌وی مهیدانی معهاد ده‌کراوه. ده‌پیشدا بهو بزنده که ده‌بی دمو ساله‌بیدا کارویاری سفیره‌که‌تان بهره تاران جی‌بجی بگری و هندیک لیکولینه‌موه بگری، کامیونه‌که‌بان له بهرام‌بهر دهرکی دهره‌وی خانوه‌که راگرت و محمدی قازیان برده نیو خانوه‌که. بردیانه ژورنیکی که میزیکسی گهره‌وی لی داندرایسو و نورناتیکیسی پیروزیسی لسمر بوو. بهریریسی نفوشخانه‌ی معهاد که تازه هاتبوو ده‌گمل دادستان و مه‌لاکه‌ی خدکی ناوچمش لموی بوون.

پروناکایی پنیوست ده ژوره‌که‌بیدا همبوو، بچگلمو تاغمی که ده ژورنی دایون کسان دیش له دهره‌وه، له تاریکیا، له‌بشت له‌بجیره‌کانموه چاوه‌دیز بوون. هرکه محمدی قازی هاته ژوره‌که‌ی گورج زانی که مه‌له‌ی سفیری تارانی درز بووو له‌بهر فریادانی وی بووو.

سره‌نگ نکو زاد، دادستانی لیونی دادگای پینداچوونموه حرکمی دادگای خونده‌وو تیگیه‌باند که ده‌بی هر نیستانا حرکم به‌ریوه بجی و نه‌گمر وه‌سبه‌تیک یان داوایه‌کی همه دهریبری.

ده‌پیشدا محمدی قازی له‌بشت میزه‌که‌ی، که له نیوم‌استی و تاغه‌که‌ی بوو، دانیش‌تو ویستی بوخوی و سه‌تی خوی بنووسی به‌لام نه‌یتوانی خواستی خوی بنووسی. بهو پنیه داوای له مه‌لا کورده‌که‌ی کرد که خواسته‌کائی که پییده‌لی، بهو بنووسی.

پاشان وه‌سه‌تی خوی راگه‌باندو هندیک له مالو دارایی خوی دان بو دروستکردنی قوتابه‌خانمو نفوشخانه بهو خدکی کورد له معهادو هروها نامزگاری کورده‌کائی کرد هه‌تا په‌کگرتسو بن. دوا‌ی وه‌ی که وه‌سه‌تنامه‌که‌ی تمراو بوو داوای کرد که نویزی بکا، بهو پنیه به پیشویزی مه‌لای ناویراو ده‌ستی کرد به نویزکردن و زیاتر له دوو سمعاتی خایاند. هرچمند ناغای دادستان تاغمی به‌سرحووبوو و وه‌هزی خوی دهری به‌لام پھوتی تم نویزه تا سمعات سیی دوا‌ی لیواشوقی خایاند.

ناخبری کائی قمزو قمد، گه‌می و بردیان بهره دهرکیکی که به پروی مه‌یدان‌دا

ده‌کراوه، هرکه چوو، نیو مه‌یدانه‌که‌ی و چاوی به تارمایی سیناره‌کان کموت، له تاریکی‌دا ده‌پیندران، زور نیگران بوو و گوتی:

«چونکه له‌داران له نایینی ئیسلامدا ناپه‌سنده، داوا ده‌که‌م تیره‌بارانم بکن.» به‌لام چونکه ده‌ستوری پنکی نمرتش، نیهدام به هزی سیناره بوو، داوایه‌که‌ی رهد کراوو بجی نه‌گه‌ی.

پاشان پیش چوونه سمر دار داوای کرد که تیزنی بدن شادونسانی بیتی و تشریفاتی سمره‌تایی پیش مرگ بجی به‌ینی. تم داوایه‌بان قهول کردو ماوه‌ی ده ده‌قیقانیس تمو تشریفاتو بجی هیندراو پاشان بردیانه سمر دارو چوار ده‌قیقه‌ی نه‌خایاند که سروزکی حکومتی خودمختاری کوردستان به هزاران داخو هیواوه دنیای به‌جه‌نشت...

له سمعات سزو نیوی دوا‌ی نیوشمو‌ی به ره‌زو نیشاره به کامیونی دووه‌م که سه‌ی قازی وه‌زیری شمیری حکومتی پوچملی کوردستانی پی بوو، راگه‌بندرا که بیته بهر دهرکی خاتوری ناویراو پایگری. سه‌ی قازی له کامیون داهیزی هاته نیو خانوه‌که. هرکه هاته نیو خانوه‌که‌ی چاوی به دادستانو به‌ریریسی نفوشخانمو مه‌لای خدکی ناچه کموت، گورج ده‌مسله‌که‌ی گه‌بشت به‌لام هیچ نالوو نیگران نیوو و وسر خوی نه‌ینتا.

کائی خونده‌نموه‌ی حرکمی دادگایه کوتایی هات و پنی راگه‌بندرا که ده‌توانی وه‌سه‌ته‌کائی خوی بنووسی، بوخوی چوو پشت میزه‌که‌ی بوخوی به خه‌تی خوی دوا‌یین وه‌سه‌ته‌کائی خوی نووسی. پاشان نعویش ده‌ستی به نویزکردن کردو تشریفاتی ویش ماوه‌یه‌کی خایاند. بهو چه‌شنه کائی که نیشاره‌ی پینکرا که به دهرکی دیکه‌ی خانوه‌که‌دا بیته نیو مه‌یدان سمعات پنیجی دوا‌ی نیوشمو‌ی بوو. له‌وکات‌دا ناسوی به‌یانی دیار بوو و پروبا‌کاییه‌کی کم له دهریبری مه‌یدان ده‌پیندرا. هرکه سه‌ی قازی هاته نیو مه‌یدان و چاوی به ترمی محمدی قازی

کموت که له‌دار دراپوو، ده‌ستی به گورپه‌ی هاوار کردو هیزسی دهرده به‌ورو‌بهره‌کائی خوی و به‌ردوام هاواری به‌ی پیشموی کوردو به‌ی سهریخیزی میله‌تی کوردو... تمو چه‌شنه و تانی به‌ز ده‌کردموه.

گورپه‌کائی سه‌ی قازی که وه‌ک گرمی همور ده‌نگیان ده‌داوه، خدکی معهادیان وه‌خبر هینا و زانیان که شتیک ده‌گورپه‌ی به‌لام چونکه همورو شقامه‌کائی دهره‌ی به‌ر بوون له نیزامی و هینتاش هر حکومتی نیزامی به‌ردوام بوو، نه‌باند-توانی له مال‌ه‌کائی خویان بیته دهری.

به‌یینه‌ی گورج به ره‌کش ره‌کش بردیانه بهر سیناره به به‌ستی ده‌سه‌کائی کاره‌که‌بان جی‌بجی کردو کیشرایه سمر سیناره. به‌لام دوا‌ی دوو ده‌قیقان، واته به‌لمو‌ی تمراو بی تعافی سیناره‌که‌ی پساو سه‌ی قازی کوته عمری. گورج بردیان بهر سیناره‌ی سه‌ی که بو سدری قازی سازگراوو و کیشایانه سمر داری و بی مودا کاره‌که‌بان به‌جه‌ننا...

سمعات پنیجی بیانی بوو که نوزه‌ی سمدری قازی، نوسمیری دهره‌ی ۱۴ مه‌جلس، هات، ناویراو به هزی هانموه له راده به‌در ده کامیونی به‌رام‌بهر سمریاز‌خان‌داو هروها بیستی گورپه‌ی هاواره‌کائی سه‌ی قازی تا راده‌یه‌ک ده مه‌سه‌له‌که‌ی گه‌بیوو، بهو پنیه کائی بهره خانوه‌که‌ی هینان ده‌ستی کرد به نالو گریان. و له‌بهر سمریاز‌ه‌کان که دهریان دایوو ده‌بانه‌ده ژورنی، ده‌پاراپه‌مو ده‌لا‌یموه که همورو نه‌وانی لموی بوون و دهریان دایوو ناره‌جت بوون. بو وینه خوی به‌عمری داداو کموش و پنی سمریاز‌ه‌کائی به‌ردوام حاج ده‌کردو ده‌پاراپه‌مو ده‌بنالاند که چاویوشی له نیهدای بکن.

کائی هاته نیو و تاغی دیار‌یکراو مه‌لاکه‌ی خدکی ناچه وه‌ک سرگوسه به سمدری قازی گوت: تمو هه‌س و کوته هیچ کار تا‌کاته سمر وه‌زی تمو سمریاز‌ه‌ی من

چپ و راست

نیرگزین شه نگ دمه ستن چپ و راست
ساقیان جام دده ستن چپ و راست

راست و چپ تین جگه ر و سینه کولاب
عه عه رین شه نگ دلیستن چه پ و راست

توخ و نالا کو خویابون ر عه چه م
عه ریان تیپ شکه ستن چه پ و راست

به رقه شه رقی دسه حه ر وه ستاین
هندوین روژ په رستن چه پ و راست

قه یسری رومی لسه ر حددی فه ره نگ
توپ و زنجیر فه به ستن چپ و راست

هه ردو ده ستین خو حمایل شه فه کی
مه ژ بو یاری دفوستن چه پ و راست

فه "مه لی" سور به ریا حوری سرشت
صه دمه له ک ده ست بده ستن چه پ و راست

(شیخ احمد جزیری)

قدس سرد

ساتوانین تو رزگار بکهین، دهی حوکسی
دادگا بمریوه بچی، جا که وایه پساوانه
بجوو لئووه دواپین و مسیه ته کانی خوت بنووسه.
تمو قسانمو لاواندنموه میلاکه هیندینک
له پارانموه که بیان کم کرده مو سمعات شمعی
به یانی بو که هینایانه نیو مه بدان و هرکه
چاوی به ترمه کانی محممدی قاری و سهیفی
کموت حالی زور تینکچوو. به چشمتیک که
متموورو سر یازه کان پردیانه بمر سینداره و
نیدی حالیکه ناسایی نیوو و له هوش
چوو بوو. نوایی دیکه کاروباری حه کمه که بیان
جی به چی کرده گوج ترمه کمی چووو سر
سیناره.

بیمی معودا نوتوبوسی نغدامانی لیزنه
دادگای پیناچوونموه، که له پمن مه بیان بوو
به سفیرکمره کانی خویموه بمره و تمو لیزو
میانداو وهر نکموت و له سمعات. ای
به یانی سفیرکمره کافان گه بشته میانداوای
بهرار در که برنگ بجمینموه.

خهلکی مه مهاباد به یانی زوو له
ماله کانیان هانتیونه دهری و که چایان به
مه بیان کموتیوو زور ناره حمت و نیگوران
بسوزن بصر سورمانموه پروانی بوویانه
به کتری. چونکه قمت پینان وانسوو که
لهوانه به پوزنک بگا و چاره نوسوسی
دهه لاتارانی حکومتی بوچمل بوو چشته
کوتایی بی.

پاش ماره به کی که ترمه کان دیننه
خواری، خرم و دستان و خهلکی شار هیندینک
پولی سبی به پنی دابی خویان بصر
ترمه کان وهره کمن و نه گمر حکمه تی
نیزمی و پارزه کانی سمره تا نمویغن لهوانه
بوو که روودای چاوهران نه کراویش پینش
هانیا.

لیزه دا بمره دی نمو دیمه می شانوی ژبان
داکشو لهو کاتدا له خوم ده پرسی که: بللی
نزهی خدیانه تکاره کانی دیکش بگا؟ ■

داخو لور کوردن؟

نهحمده شريفی

نم دوزه، ماوه به که له نیوان کولیارو توپووانین کورد دا، هاتوته ناراو، داخو لور کوردن یان نه؟

هیندی له توپووانان به پینی به لگمو نووسراوهی پوژهلاناسی هندهری و گمزوک و نیزاناسه کانهوه، پینگری لهسروهی ده کم که لوپ کوردن. بۆ تم بۆچوونش دستمو داوینی قسبو بیروپای گمزوک و پوژهلاناسی نیزاناسه کان دهن. تاقسبکی دیکه له توپوکارو نووسران، هر به پینی بۆچوونگهلی دسته به کی دی، لوان گمزوک و نیزاناسی و پوژهلاناسیه له ده یقینین که لوپ کورد نین و توان کوردی له که لوپ به کورد ناس ده کم و دوی کلاری با پردو کومتون.

پهنگه دوا قسبو یاسینکی که جارنکی دیکه له بارهوه هاته نارا، و توپوژه که دیکتور کمال فوئاد بو، که له گهله گوفاری سروه تمجاسی دابوو، لهو گوتویژدها، دکتور کمال بیروپای جزیره جزیران ده برپوو که لوپ کوردن، پاش پخشانی نمو و توپوژه، چمند کسی بیروپای جزیره جزیران ده برپری بو، په خنه بیان له دکتور کمال گرت، دوا مبعسنتی که نهز له بارهوه بینیم وتاره دورو دیزه که له هغه نیت بو که له گوفاری خرمانی ژماره: ۷ دا پمخشا بو.

له هغه نیت، په پشیمانیه به لگه گهلی جزیره جزو نووسراوهی خوسالی و هندهری سووری کردوتموه که لوپ کوردن! نهز لیریدا خۆ له قهری وه لمانموهی هیچ لایفینک له دوو لایه نانه نادم که لوپه یل به کورد ده زانن یان به غه بری کورد. به لکو

لیریدا وه ک کسینک قسده کم و دنوسم که ماوه به کی نزدیک به ده سال له نزدیکه له گهله لوپ ژاومو دوستایه تی و ناشنایه تیبم له گهله لوپ شاری و دهشتی هه بووو کسینکی شاره زای زاراوهی لوپیم، له مه یلاندان، تمنی نهز ده کوشم بی دهمارانیه، باسه که وه ک دیدم منی خۆم شیکه مموه و داومری بدمه دست نهنگزی خورنم. به لام پیش نموی که باسه که بینمه ناراو با پروتکاری لهسروهی بکم که لوپ له کورنهدری نیزاندا ده ژین.

۱- نیلام: خه لکی پاریزگای نیلام، زۆریه بیان کوردن، به لام هیندی خیلانی لوپیش لویدا ده ژین که به لوپ فیلی ناوده برین.

۲- نیسفه مان: به شینکی هره زوری خه لکی پاریزگای نیسفه مان لوپ بهختیارین.

۳- خوزستان: نه گمچی هیندی کسو لایین، لایان وایه خه لکی پاریزگای خوزستان زۆریه بیان عمرین، به لام له راستیدا بهشی هره سره کی دانیش توانی پاریزگای خوزستان لوپ خیلانی جزیره جزوین. بۆمخونه توانی خه لکی (نیزه- دیزفول، مسجد سولیمان، شوش، شوشتر، سوسنگمردو رامپورمز) لوپن. ههروا لوپ به زندوه له شاره کانی نه هوارو تا پادان و خورمهشار دا ده ژین.

لوپ کوردی خورمهشار، هینده زور بوون که تمنانت مزگوتی تایبه تی و حوسینیه تایبه تی خوزان هه بوو که له په لاماری رژنی فاشی به عسیدا بۆ سر نمو شاره لهسر دلانه، په ماو خاپوور بوون.

۴- له توستانی فارس دا، به تایبه تی له شاری شیرازو دهوویه رشیدا هیندی کوردو

لوپ ده ژین، توانی خه لکی شاری شاری (تلخاب) لوپ کوردی نه ملی همن، له شاری شیرازا سنی گمچی چلستان-هفتستان، کردها- کورده کان. لوپ کوردن، به لام سرجم هر پینیان ده لاین کوردو تفاهوت و تخریری له نیوان کوردو لوپدا نایه ته ناراو.

۵- له پینی کهرج و قهزین دا، تاقسبکی زوری لوپ کورد هه به که له راستیدا زۆریه بیان لوپن و له خیلانی غه پاسونه و عوسمانونه کاکاوه نیدین. دانیش توانی دهشتی کوردان-دشت کوردان و خه لکی هونی چومی کوردان-رودخانه کوردان و خه لکی هفت گرد (یان باشتر بلیم هفت کوردی له نیوان قهزین و کهرج هه سووی هر کوردو لوپن. به لام تینکرا هر به کورد ناسراون.

۶- توستانی شهر کرد: له ناومنده کی شاری کورد، مه کوزو جینگی خیلانی لوپ بهختیاریه و توستانی گمروو پر حشیه ته له نیوان نیسفه مان و خوزستان دابه.

۷- توستانی که لکلزیمو بینهوه نهحمده، ده کویته به پینی خوزستان و توستانی فارسوه، مسکنی خیلانی لوپ هفت لنگه یه ناومنده کی شاری یاسوجو تینکرای خه لکه کی لوپ.

۸- لوپ گیلان: له ناومنده گیلان و له پینی چیاکانی نیوان گیل و زنجانبش دا به تایبه تی له کورستانه کانی خه لخال، کوردو لوپنکی یه کجار زور همن، نو کوردانه ی ویندهری له جولانموهی چنگهله بسوزکایه تی میرزا کوچک خان دا، خاوه نی نه شینکی سره کی سوون الم بارهوه و تازینکم

لهبرده‌ستدایه به‌ناوی کوردو جولانه‌وهی جنگهل، یزدان یار بی پاش تمواو بوونی ده خفرماندا چاپ ده‌بی. ش) هغروا لغو همرنمه چنشدین شارو شاروچکمی وهک عیمارلو- کورد کژی. کورد محفل، هعموو خهلکه‌که‌بان لوپو کوردن. خهلکی شاروچکمی (جو باری مازندهرانیبش به تیکرایبی لوپو کوردن، به‌لام سرجمی نووانی گیلان همر به کورد ناوده‌هرین.

۹- نوستانی همدان: زوری می همر زوری خهلکی نوستانی همدانیش لوپو کوردن، کورده‌کان به زوروه له شاری نمد ناروا ده‌وریری کیزی نعلوتدو شاروچکمی کورد خهلبلدا ده‌زین. به‌لام لوپه‌کان له ناوچهو شاره‌کانی تویرسرکان-مه‌لایرو نه‌اوئندا ده‌زین.

کوئملگی لوپ هعموو. همر لم پروانگشوه ده‌بیزم لوپ کوردن. هغروا ده‌لیم لوپ کورد نین؟ لیژهدا سمره‌های شه‌وهی پاسی کورد بوونی لوپ ده‌کم، همر و ماش ده‌پروژنه سمر دوزی نه‌وش که لوپ کورد نین. ده‌بی بیژم نزل لم بژورنگه‌له و همرناوهرکارپیشدا خو له قهری بیرو پای هیچ گهرؤک و پژه‌هلانتاس و کوردناسی خزمالی و همنده‌وش ناده‌مو تمنی پاسی دستاوهرده‌کانی خزم لم باروه ده‌کم. آ- لوپ کوردن:

لوپی ده‌ورده‌شتو گوندی که له شاره‌کاندا پینیان ده‌واچن لوپ یان خهلک ده‌شتی و ده‌شته‌کی. به هعموو شیوو عورفو دابو نعریت و هلوسوگوتوه کوردن. خو خده‌بان کوردانه‌یه. به‌تابیشتی جل ویوهرگو کهره‌ستی ناو مالو همدان و پرونیشتی ژنو

۱۰- نوستانی لوپ‌ستانیش که ناوئنده‌کی شاری خوره‌ناوایو گهوره شاری بروجیزده دباره هعموو خهلکه‌که‌کی لوپن. جگه لووانش له زوریهی جینگه دیکه‌کی نیراندا، لوپ به‌تابیشتی و کورد به گشتی ده‌زین. بابینیته سمره‌کاری سمره‌کی باسه‌که‌مان داخو لوپ کوردن؟ همره‌ک له سمره‌تادا بیژم، تمز ماوه‌کی پتر له ده سال له کرمانشان ژیبیامو له نزدیکوه هامووشی لوپم کردوهو پینه‌وایه هعموو شاره‌کانی لوپستان و لوپ‌نشینم له نزدیکوه چیم وینسیوووه دوستانه‌تی و تاشنا‌به‌تیم ده‌گهل چینو توژی

خاوو خیزیاتی ناو مالی لوپ له کورد جیبا ناکرتتوه، پورشممنی ژنی لوپ. همر همدان پورشممنی ژنی کورده. شیوهی زمانو زاراوه‌ی لوپی ده‌شته‌کی جیباوازیبه‌کی نه‌وتزی له‌گهل کوردی دراوینی نییه. زورباش لیکده‌گهن، تم باسه به گشتی لوپی پرش و پروتی شاره‌کانیش ده‌گرتتوه زورجاریش هله‌که‌سوئی لوپی کزچه‌وو ده‌شته‌کی خزی به‌کورد له‌قلمم ده‌دا، بان ده‌لی نیمه‌ نامزاین. به‌خزم له‌گهل لوپی ژفو جینگه (مه‌بستم لوپی گوندی و کزچه‌ویه) قسم کردوه، به راشکاوی خزیان به کورد

داناوو وتوویانه: مژی کوردیم.

ب- لوپ کورد نین: تم لوپانی له شارداد ه‌زین، به‌تابیشتی له شاره گهوره‌کانداو به تابیشتی چینو توژی خوننده‌وارو پروناکیبری لوپ، خو له کورد نادن، نساننت به‌ده‌گمیش ده‌لین لوپن، زورت خو به فارس ده‌زانن، نه‌وش شتیکه که تمز له نزدیکوه دیومو بیستوهه، چ باش بی‌و چ خراب لوپی شارانشینو خوننده‌وار خو له کورد ههلداویری، هتا نیشتا به‌ده‌بان و سدان کتیبو نووسراوهی جزیره‌جزو سهاربت به لوپو لوپستان به زمانی فارسی له‌لایم توژی خوننده‌وارو خوننکاری لوپوه چاپو به‌لا‌کراوه‌توه، به‌ده‌گمیش پاسی توه تاکن که لوپ کوردن، یان لانی کم بژورنی لوپی ده‌شته‌کی و گوندی و کزچه‌ویه، به‌تفاتت زورجاریش پروناکیبرانی دست وه‌قلمی لوپ نه تهنیا نگوئی و نیکاری کورد بوونی خزیان ده‌گهن، به‌لکو جاری وایه ده‌مارگیریش ده‌نوئند و خیلانی (له‌ک) پش له کورد ههلداویرنو به لوپسان ده‌ده‌نه قلمم. له‌کاتیکدا لوپ کورده‌بی یان نه‌بی له کورد بسوئی له‌ک‌دا هیچ گوماننیک نیسبو نووسران و پروناکیبرانی له‌ک به شانازیشوه خو به کورد ده‌زانن:

بلیبل گولزار عیشقم، بالی پروازم نیسه همر رسوز و له پنالم، کس هم ناوازم نیسه حافظ کوردی زمانم. شیمه سن به‌رمانسه شمه کرمانشان همنزوم، کم له شیمازم نیسه شمیری کوردی همرسه (تعلیق) خراوه تم دروس هی ژ به بهتر چه بووشم. سحر تبعازم نیسه

به‌لام لوپی خوننده‌وارو پروناکیبر نه تمنی خو به کورد نازانن، ده‌خوازی (له‌ک) پش دا‌پاچی و بیخاته سمر لوپی خوننده‌وار. (ته‌ک لوپی نه خوننده‌وار) بز وینه لم باروه زانی گهورو پایه به‌وز هعمید نیزه پشا، که خاوه‌نی چنشدین به‌هه‌می پر بایه‌نی وه‌ک (آسار باستانی لرستان-شونه‌واره دیرته‌کانی لوپستان، ۲۰ همرگ، فرهنگ لوپی و چمند به‌رهمی دیکه‌به له‌سمر سپرستان) لم سالانته‌ی دوایدا کتیبکی پر بایه‌نی به‌ناوی فرهنگ‌گی له‌کی (فرهنگ لکی چاپ تهران

۱۳۶۷) بلاؤ کردۆتوهو لسه سه ره تاي شو
فرهنگه ده بیتی: (از آنجا که لکی...
اغلب باگوش کردی اشتباه شده و گاه آنرا
کردی انگاشته اند، ص: ۵) واته: (لم بهاروه
که له کی... زۆرجار له گهله بزاراوه ی کوردی
نیشتیا گراه و تمناعت به کوردیش له
قللم دراوه.)

نوسه زۆرجار به راشکاو لوب که هیج
له کیش له کورد جیاده کاتوهو به کۆنه
فارسییان له قللم ده دا، تم بزچوونش ته نیا
له لاین حمیدی نیزه پناوه دهرنهر دراوه،
به لکو نوسه کتیبی (تاریخ و جغرافیای
لرستان) عملی محمده ساکی، نووسه
(جغرافیای شهرستان بروجرد) جمادی و زۆر
کسی دیکه دست به قللمی لوب دوو پاتیان
کردۆتوه. تمناعت (اسفندیار غضنفری
اسرائی) نووسه کتیبی (گلزار ادب
لرستان) لم بهاروه هینده شوول لوب
هلکیشاوه که نه ته نیا هر تعنی له کی به
لوب داناوه. به لکو هرچی شاعیری ههوارمی
گوی که هه وه ک نادری ههوسینی - مهلا
بهوشانی کورد - سهید به عقوقی
ماهدشتی - مولوی - سهیدی ههوارمی - مهلا
رۆستمی نیلامی و میرزا شفیق و زۆر کسی
دیکه به هر به لوب قهبلاندوه و تمناعت
مولانا خالیدی - نقشبندی - شیخ رفزای
تالهبانی - نالی - تدیب - محمد داووشی و زۆر
کسی سزانی هه به لوب داناوه نهوانی
به (گنهامان ادب پارسی) لوواندوه.

لیره دایه که تمز ده بیژم لوب کورد نیا
بهلام سه ریاقی شو قسانش با توهی بیژم که
من ههتا نیستا تعنی روونا کبیرکی لوب
دیوه که خوی به کورد داناوه. شویش
شاعیر و نووسه گهوهی نیران بهریز سهید
عملی سالی به که به راشکاو لیره لوب
دهلی کورد، ته گه چس بوخوی لوب
بهختیار به، بهلام نکولی له کورد بوونی
ناکات.

با لیره دا توهش لم باسه زیاد به کم که
راره ی لوبیش نیستا هر تعنی له ناو
خلکی ده شته کی و گوتدی دا باوی ماوه پنی
ده پیدی. ده نا له شاره کاندای زمانی فارسی
تنگه ی بهم زارهویه هه لچنبوهو جهگه له
خلکی رهش و پوتی قهراخ شاره کان کسی

دی پنی نادوی. جا نیستا خوینهر خوی
داوهی بهکات و بزانی داخز لوب کوردن بیان
غمیری کوردن؛ له کۆتایی تم کورته بهسه دا،
شیرینی نور محمده نعلشتیریش ده کینه
پاشکوی باسه گمان:

جهرگ من گاو (۱). جهرگ من گاو
بهی تیرمنزانی. جهرگ من گاو
من راه گورم کرده. ول من گاو
تو قابیل (۲). قهراغوی داوان
چی (۳). ده لیله (۴). ره سو (۵). ژ سواوان (۶).
تازه تا ماری ژ پانه (۷). باوان
چرخ دا چی شهرازو چهرخنا چوان
نگه می پیم کرد. نیسانم ناوان (۸).
وه نهر کهسه که کاله نازار (۹). مهلاوان
جهرگ ته جهرگه دهرنهر ناوان
فردا روی ممشور خلق جم مکه مان
نعلزت (۱۰). مه پهرسن ژ کمانه مان
ته دای خورن مه تم (۱۱). بهکن ناوان (۱۲).
نویه (۱۳). کوشته شست شای سبه چوان (۱۴).

۱) پیکان، ننگاوتن (۲) راوگر (۳) ره ک (۴) گاسک.
ناهو (۵) بهیانی، کالسه مر (۶) سهرناو. کانیار (۷)
مال (۸) تواندنوه. قالیون (۹) لاواندنهو. (۱۰) نگه
هاتو (۱۱) ته گور (۱۲) نهوان (۱۳) معیست خردی
شاعیر (۱۴) چله گمان. معیست چاوو پرویه.

نه‌وی: لیره‌وه

نحمدهی مه‌لا

کاتی به‌کهم: به‌هسته، نادم - شاعیر له‌نیواره‌یه‌کی ژاندا درده‌کریت. نا لیره‌وه کیشه‌ی نه‌خلاق چه‌کهره ده‌کات و ده‌بیشه جسکانه‌یه‌ک بز نه‌وی قه‌واره به‌کات بسدات و EXIL مان بز له‌سهر کوله‌گه‌ی رومانسیه‌ت به‌چسپینی.

نه‌گهر کاتی به‌کهم کاتینکی به‌هسته‌ی بیت، نه‌وا کز تایی دووم ده‌بیشه کاتی دوزه‌خی. به‌شیره‌یه‌کی به‌په‌رتی له‌دیوانه‌کدا دوزه‌خ پوت ده‌کریته‌وه. شاعیر ده‌به‌وی بگه‌په‌تسه‌وه کاتی به‌کهم.

له‌کاتی به‌کهمدا مرؤف بنگه‌رده، خوشه‌ویستی و جوانی سه‌رتاپای ده‌رویه‌ری تنبوه. به‌پنجه‌وانه‌وه له‌کاتی دوومه‌دا، واته له EXIL/دوزه‌خدا، مرؤف تووشی داکه‌رتن هاتووه، بزنی پیسی و بزگه‌نی له‌هموو شونینگه‌وه هه‌لده‌ستی. نه‌گهر به‌ دوای (ژورونگ) ده‌گه‌پئی که به‌قده (نه‌نلازی هونراوه‌یه‌ک بیت)، نه‌وا ته‌نھا له‌به‌رته‌وه‌یه که (پژوه خوشه‌کان به‌سه‌رچوون) به.

شاعیر له‌به‌ر نه‌وی تاگاداره که گه‌پانه‌وه بز (به‌هسته) شتینکی مه‌خاله، بز نه‌وی له‌ په‌وت و جووله‌ نه‌ک‌ه‌وی، پنا ده‌پاته به‌ر خه‌بال، کاتینکی نوی ده‌دوزه‌تسه‌وه، که نه‌ویش جیهانینکی بنگه‌رده له‌قوولایی خه‌بالدا نیسته‌جی بووه.

نه‌گهر شزپشی بزوروی قه‌ره‌نسی، بزچوونی کاتی گوزی، ته‌نھا له‌به‌ر نه‌وه بوو که بازنه‌ی ژانسی داخراو به‌چهری. کات بزچوونینکی ناسزیبانه‌ی وهرگرت: هیللی

ب- لادان و به‌سیاست کردنی زمان.
ج- به‌رو و چه‌به‌کی نویتر.

۱- کیشه‌ی رومانسیه‌ت
نه‌گهر رومانسیه‌ت به‌کیشه ناره‌به‌ین، ته‌نھا له‌به‌رته‌وه‌یه که دروستیونی جیهانینکی شاعیری له‌م جزوه، به‌ره‌نجامی نه‌سره‌وتنی شاعیره به‌ده‌ست شونته‌وه؛ بنگومان نه‌مه‌ش پیوه‌ندی به‌کاته‌وه هه‌یه.

نه‌گهر خه‌بال به‌کینک بیت له‌توخمه گرتنگه‌کانی شاعر، ده‌مانه‌وی بزاین شاعیر چون سوودی لی وهرگرتووه؟ زمانی به‌رو ج هدرینک گواستووه؟ کاتی شاعیر خزی له‌کات و شونینکی نویدا ده‌دوزه‌تسه‌وه، له‌سهر ج به‌مایه‌کی فیکری په‌زی (کاتی نوی) ده‌کاته‌وه، ده‌به‌وی بگه‌په‌تسه‌وه بز شونسی به‌کهم! له‌کرتاییشدا، نایا مهرگ له‌ناو نه‌م چینه‌نراوانه‌دا له‌ج که‌لینیکه‌وه سه‌رده‌هه‌ینی، له‌گه‌ل شاعیردا له‌سهر کام تاست پیوه‌ندی دروست کردووه؟

أ- کات.
کاک فه‌هاد پسرمان، (نیواره) وه‌کو کاتینک ناوده‌پات که شاعیری تیندا ولات‌به‌ده‌ر ده‌کری. له‌پشت نیواره‌وه تیشتر شه‌ونکو شونینکی نوی ده‌ستویه‌خه‌ی شاعیر ده‌بیشه‌وه. فه‌هاد ویستوویه‌تی به‌هه‌موو شیره‌یه‌ک شاعر بکانه ولاتینکو تیندا تیشته‌جی به‌بیت (نه‌م خه‌سله‌ته له‌یه‌ک دوو شونسی تردا په‌نجه‌مان بزنی درنژ کردووه، هونسه‌گه‌ی ده‌گه‌په‌تسه‌وه بز بوهرانی کات و شون له‌شاعیری ده‌ره‌وی ولاتنا.)

EXIL پیش هه‌موو شتینک کتینکی شاعیره. ناویشانی کتینک خالیکه هه‌لونه‌یه‌کی بزچوونکی له‌سهر ده‌کهم، بز نه‌وی به‌کهم: واتا فه‌ره‌نگیه‌گه‌ی تینگه‌ین، پاشان بز نه‌وی بزاین شاعیر چون توانویه‌تی نه‌م ناوه بقوزیتسه‌وه نیو جیهانه شاعیره‌گه‌ی که له‌سهر سی کوله‌گه‌ی بنیات تراوه.

فه‌ره‌نگی Petit Robert به‌م شیره‌یه وشه‌ی EXIL مان بز پاته‌وه ده‌کات: (په‌چله‌کی نه‌م وشه‌یه لاتینسیه، به‌کاره‌نسانی له‌ زمانی فه‌ره‌نگی ده‌گه‌په‌تسه‌وه بز سالی ۱۰۸۰ به‌ واتایی ولات به‌ده‌رکردنی که‌سبک و گه‌پانه‌وی لی قه‌ده‌غه کرایبت.)

به‌شیره‌یه‌کی گشتی، هه‌موو شاعیره‌کان پیوه‌ندیان به‌م ناویشانه‌وه هه‌یه، نه‌گهر لیره‌وه له‌وی هه‌ندی شاعر چوارچینه‌ی نه‌م ناویشانه‌یان ته‌ی کردبیت، نه‌وا له‌ کز تایی نه‌م باسه‌دا له‌ خالی (ب) و (ج) دا له‌ به‌شی دوومه‌دا باسی لیوه ده‌کهم.

سه‌ره‌تا ده‌مانه‌وی نه‌م لیکزینسه‌وه‌یه بکه‌ینه دوو به‌ش، بز نه‌وی به‌شیره‌یه‌کی وردیینه‌تر باس له‌ کتینی شاعیری ناویراو بکه‌ین.

۱- کیشه‌ی رومانسیه‌ت
أ - گرفتنی کات
ب - گرفتنی نه‌خلاق
۲- بنه‌ما
أ جیهانی رومانسیه‌ت

شهمنده‌فەر، له‌بەر به‌رۆوه‌ندیی بازارگانی شارو ولاتی شوق کرد؛ ناسۆبیانه سه‌بری جیهان کرا. شاعیرانی پۆمانسی له تالیسی ناسن و نهم بزووتنه‌وه خه‌یرویه ده‌مسیان داپچه‌ری، حه‌به‌سان؛ په‌نایان برده به‌ر گه‌رانه‌وه به‌ره کاتی کۆن: گه‌رانه‌وه به‌ره و سه‌رده‌می رۆمای کۆن، یانیش په‌نا بردنه به‌ر کاتی میتۆلۆژی، که زه‌مه‌ن تیندا وه‌ک جیوه وایه. فه‌رهاد له‌بارهی کاته‌وه ده‌لینت:

ساته‌کان، حه‌یف
لووتکه‌یه‌ک نین
چایه‌ک نین؛ میننه‌وه

شاعیر کات به‌ شیوه‌یه‌کی شاقوولی ده‌بینیت، نهمه‌ش شینکی نامۆ نیه، چونکه نهم جزوه‌ بینه‌ به‌شیره‌یه‌کی ئۆتۆماتیکی فیکره‌ی دۆزه‌خ/زه‌مین، به‌هه‌شت/ناسمانان ده‌خاته‌وه یاد. لووتکه‌ی چیا به‌ره و کوشی ناسمان قووت ده‌بیننه‌وه، په‌گه‌که‌شی له قوولایی زه‌میندا به‌. نایا ناره‌جهرگی زه‌مین دۆزه‌خ ناگرینه‌وه؟

له‌ لاپه‌ره ۱۲۷دا گرفتسی کات به‌م شیوه‌یه دیاری کراوه:

کاتی به‌هه‌شتی

شوانی گۆزانی
شوانی (گازینۆی شوانی هه‌ولێر)
شوان و (پیربال)
شوان و میتۆو.

کاتی دۆزه‌خی

شوان و شه‌قام
شوان و جگه‌ره، شوان و عاره‌ق
شوان و به‌رمیله پر له‌ زیل
ده‌زین، بوکه شووشه‌ی شکاو

له‌کاتی به‌هه‌شتیدا، شاعیر له‌ نزیک پیربال - خودایه: که‌چی له‌کاتی دۆزه‌خیدا شاعیر ته‌نه‌یبه. نهمه‌ش فیکره‌ی

(داکووتن)ی مرۆفمان ده‌خاته به‌ر: مرۆف که له‌ خوردا داپچه‌را، تیدی به‌ ته‌نه‌ها له‌سه‌ر زه‌میندا له‌کاتیکی ته‌سکو ناسکدا ده‌ژی.

ب- گرفتسی نه‌خلاق.

شاعیر که‌ خۆی له‌ناو دۆزه‌خ EXILدا ده‌دۆزێته‌وه، هه‌ست به‌ گونا‌ه ده‌کات، ده‌به‌وی هه‌موو شتیک بکات بۆته‌وه‌ی بتوانی خۆی له‌کۆل (گونا‌ه‌ی یه‌که‌م) بکاته‌وه. شاعیر وێژدانی نازاری ده‌دا کاتی ده‌بینی جیهان به‌ خه‌یانه‌ت و به‌وه‌فایی ته‌نراوه. شاعیر له‌ده‌ست ماکیژ هه‌لدی، له‌ماکیژدا ماسک (ده‌مامک) به‌دی ده‌کات، که رۆخساره راسته‌قه‌ینه‌کانی شارۆته‌وه. له‌ لاپه‌ره ۱۵۸۹:

(من نینتا لێزه

هه‌موو شه‌ونک

پشت له‌ که‌به‌ریه‌ لنگ رپووت و باره‌ پشتی

چاو مکیژکراوه‌کاندا

(به‌دیاری قاره‌به‌کی ساره‌وه

داده‌نیشم ده‌گریم...)

شاعیر بۆچی به‌ر له‌م جیهانه‌ ده‌کاته‌وه؟ یان نایا ج جیهانیکی دیکه له‌پشت نهم جیهانه ده‌سنیشانکراوه‌دا هه‌یه؟ شاعیر به‌دوای جیهانیکی ده‌گه‌رێ که له‌شی تیندا نه‌فرۆشی، تافه‌وت لنگی خۆی رپووت نه‌کات: ده‌به‌وی به‌گه‌رینه‌وه به‌و (چهم و چیه‌ن و باحه‌جی به‌ی چه‌به‌ر). به‌ ناسانی ده‌توانین بلێین که نه‌و خاکه‌ پاکه که شاعیر خه‌ونی پێوه ده‌بینی، کوردستانی راسته‌قه‌ینه‌ ته‌ی ده‌کات و ده‌گۆزیت، ده‌سه‌ینه و لاتیکی و له‌ناوچه‌ی خه‌بالدا جیگیر ده‌بینت:

(بۆته‌وه‌ی دوور، دوور

له‌سه‌ر زه‌مینکی هه‌میشه‌ پاک)

(له‌ باخچه‌یه‌کی جاویداندا بیانۆینم.)

نه‌گه‌ر میتۆویانه‌ په‌روانینه نهم دوو وشه‌یه: (سه‌رزه‌مین هه‌میشه‌ پاک)، (باخچه‌ی جاویدان)، مه‌گه‌ر ته‌تیا له‌ میتۆلۆژیا و نووسراوه‌ نایینه‌کاندا په‌وینان

هه‌بیت، نه‌گینا مرۆف هه‌ر له‌سه‌رده‌می سه‌ره‌له‌ناییه‌وه هه‌ر به‌ناو ته‌وینکی دژواردا هه‌نگاوی ناوه، زۆرچار میتۆو دروست ده‌کات و زۆرچاری دیکه‌ش میتۆو نه‌وی دروست کردوه. شاعیر لێزه‌دا بۆچه‌وینی میتۆوی له‌ EXIL ده‌فرۆشی و بۆچه‌وینکی نه‌خلاقیه‌تی به‌ ده‌به‌خشی، واته بۆچه‌وینکی تاکه‌گه‌سیانه.

شاعیر بۆته‌وه‌ی به‌گانه‌وه ناسمان/به‌هه‌شت، وه‌کو مه‌سیح پێوستی به‌ قوربانیه‌: تاكو خۆی له‌ گونا‌ه‌کان پاک بکاته‌وه و به‌گانه‌وه ناسمانه‌ بنگه‌رده‌کان. به‌یه‌که‌تر گه‌بشتن له‌ EXILدا ناکری، قه‌ده‌غه‌یه:

(من و تو ناتوانین به‌یه‌که‌تر بگه‌ین

(زه‌مان سه‌رناپای پرده‌کانی تینگ شکاندوه)

پنیکترگه‌بشتن، پنگه‌بشتنیکی

جه‌سته‌یی نیه، لیکدانی دوو جه‌سته نیه.

واته پێوه‌ندی به‌ پراتیکی سیکسیه‌وه نیه.

شاعیر قیز له‌ جه‌ستانه‌ ده‌کاته‌وه که له

دۆزه‌خ / EXILدان! خۆشه‌وستی نینان نهم

جه‌ستانه به‌ شتی هه‌یج و پوچ ده‌چوین:

(ماج ده‌توانی چی ببت؟

(ماج ده‌توانی چی ببت:

(له‌ده‌ره‌یه‌کی بۆگه‌نکردووی که‌مه‌پزی

ناره‌زووه‌کانی له‌ش زیاتر؟

بۆیه‌ پنیکتر گه‌بشتن واته قوربانی، واته مردن. مه‌رگ به‌شیوه‌یه‌کی فراوان هه‌موو EXILی ته‌نسیوه، وه‌ک نه‌وه‌ی مه‌رگ چاره‌سه‌ریک ببت. نه‌گه‌ر مرۆف له‌ ژياندا چاره‌سه‌ری ده‌ست نه‌که‌وێت، نه‌و! مه‌رگ له‌ ته‌لیسیکی نه‌زانراو زیاتر ده‌بی چی ببت؟ له‌ شیه‌ری (گونا‌ه‌)دا باسی جیاپه‌وه‌وه ده‌کات، هه‌روه‌ها شیه‌ری لاپه‌ره ۱۳ی ناو ناوه (لێم به‌وره).

شاعیر که‌ ولاتی جیهانیته‌وه، هه‌ست به‌ گونا‌ه‌یه‌کی قوول ده‌کات، وه‌ک نه‌وه‌ی که به‌راستی گونا‌ه‌یه‌کی کردببت: بۆیه شاعیر

دهیوی بچینه بدرگی مسیحده، بوتهوی
پترانی خزی بکاته قوریانی و خزی له گونا
پاک بکاتهوه.

زه مین ولاتی همهیشه بی شاعیره و
ناسمانیش ولاتی نایندهیه، یا بهشینویهکی
پاستر ولاتی پابردوه. به پرنکهوتیش نیه
که سهه تای EXIL به دپزه شیعرینکی
لامارتین دست پنده کات. لامارتین له گه
نه لفریند دوو قینسی و هیگزو نه لفریند
دووسوسی چوار پوزلی گه وری شیعری
رؤمانسی نهرنسی پینک ده هینن. (مرؤف
خو دایه که ورتوته خواری، بیر له ناسمانان
ده گاتهوه.)

وینسه دایک ته واکه ری پیری
مه مسیحیه له کتینی EXIL دا. دایک
سه چاره وی و فاه خوشه وستی و میهره بانیه
پینوهندی له گه دایک له ناسمان
خوشه وستی به کی نه فلاتوونیدایه. نه گه
له به هشتا نافرته هه بووینت، نه واکه
نه گه ریش له سه زه میندا هه بیت، نه واکه
نافره تانی ترن. له لاپه ره ۱۹۴۵ دا، له شیعری
پینوگرافی، هه موو نافرته تانی تر له ویدیوی
هاو کیشه که دا ده نریت. سیکس و پینوهندی
نیوان جهه سته کان له جیهانی به هشتا به هیچ
کلزجیک نابیریت. نه گه پینوهندی به کان
جهه تیش له جیهانی دوزه خدا ویندی به وشه
کینریت، نه واکه پینوهندی له ناسمانکی
غهریزه پینایمو قیزمان لینی ده بیتتهوه.

چدمکی فریشته، وک سمبولی
پاکیزه بی، شاعیر له گه خزی هه لیده گری و
فریشته ی سه زه مین دوزه خزی پی به راورد
ده کات. نه موش بی نه واکه شاعیر ده رک
به واکه بکات، وکو فیکتوز هوزگو ده یگوت
(مرؤف له نیوان نازه لو فریشته دا.)
نه سپی وک زینده وهریک نامازه وی
دوزه و جیهانیکی دزیمان بۆ ده کات، وک
نه واکه به شیک له دوزه که له دلی
فریشته ی سه زه میندا بیت. به لام نه و
فریشته کین؟

(لیره، دلی فریشته کان
نه سپی مالیان تینا کردوه.)

له هندی شوندا، شاعیر دهیوی شیعر
بکاته هه واکه به که و نیا به مسیتهوه، به لام
نه واکه دله پراو کینه ی که گیرزده ی بووه، زور
چاران بواری ناداتی بکاته هه به ست. هه
بویه شیعرینکی خزی ناو ده نی: Hotel Para-
(dis - هوتیلی به هه شت)، شاعیر وک
خواز به ک وری ده گریت تاکو به دیار
یادگاره کانسیه وه بگریه ت. هه ووه ها له
شیعری سوزاغدا له لاپه ره ۱۹۷۷ دا سهیری
کومه له پینواریک ده کات و ده لی: (ده تگوت
له به هشت ده رگراون.)

له دوزه خدا نه گه نافرته هه بیت، نه واکه
ته نه نافرته تیکه که شاعیر ناشنایی له گه

EXIL
شیعر

خلو و خورو
خلو و خورو
خلو و خورو
خلو و خورو
خلو و خورو
خلو و خورو
خلو و خورو
خلو و خورو
خلو و خورو
خلو و خورو

نظر خاصه پینواریک

پیدا ده کات، به لام چ ناشناییه ک؟ و نه بی
چینوکی جهه سته بی و خوشه وستی به کی
نیرو تیکه له و نافرته دا به دی بکات. شاعیر
تیرۆس به گونا، به سمبولی دوزه خ ده زانی.
له شیعری نیشتمان دا، له لاپه ره ۱۹۷۸ دا، که
له چاری نافرته ته که ورد ده بیتتهوه. رهنگی
چاری نافرته ته که شینایی ناسمانی ولاتی
شاعیر وهرده گری. هه مینسان نه و پینوهندی
ده گزدرتته پینوهندی به که نه خشی تیرۆس
ته ی ده کات و شاعیر ده گه پینتته وه کاتی
به کم، نافرته تیش ده کاته دایک.

(له ناسمانی مه مکه کاتا
مندالپوونه وه و کوزیه بی خوم ده بینم)

۲- بنه ما

که پاس له بنه ما ده کین، مه به ستان
نه واکه که رؤمانسیت بنه ما به که EXIL ی
له سه ر بنیا تتراره. له پال نه م بنه ما به دا دوو
نه ستوونی تر تاشکرا ده بن، به کیکیان ته نیا
لایه نی نینگه تیشی هه به، نه واکه تریش
هه ولداتیکه بۆ دوزینه واکه کیشوره ی شیعری
نوی.

۱- نازانین بۆچی فه رهاد پیربال
نه یستوانیوه جیهانه رؤمانسیه که ی خزی
پاریزیت، بۆ نه واکه پتهوی به دانه EXIL،
هه ووه ها بۆ نه واکه EXIL بکاته خاوه ن ناوو
هه واکه به کگرتوو و به هیز، نه م و انای
نه واکه نیه که شیعه کان خاوه ن بنه ما به کی
به هیز نین، به لکو مه به ستان نه واکه که
هه ندی جار له پال شیعری خاوه ن نه و
خسه تانه ی که له سه ره وده دا پاسان کردن،
هه ندی شیعری تر داده نیت که لازمی ده ده نه
سه رتاپای کتینه که.

رؤمانسیت سه ره نجانی لیکدانی دوو
جیهانی جیا وزه. نه م نامو بوونه ی که شاعیر
تووشی هاتوه، یارمه تیی زوری داوه که
بیته خاوه ن دیدیکی له م باهته.

ب- له ستوونی به که مدها، شاعیر هاتوه
له هه ندی شیعه ردا، جو غزه ی زمانه
شیعری که ی خزی ته سک کرد زته وه بۆ چه نه
پینواریکی سیاسی که له ناسنی شیعه ردا
نین. بۆ نمونه له شیعری (وتارنک) دا له
لاپه ره ۱۹۹۹ دا، جیهانی کردوه به دور
به شه وه به شیککی ناو ناوه (ته وروبا)،
به شه که ی تریش (رؤزه لانت). نه م
دابه شکردنه له گوشه نیگایه کی سیاسی و
ناپوریه وه پیدا بووه. بویه شیعه رکه ی
کرد زته (وتارنک) که هه ندی سه رنج و
لیکدانه وه ی خزی له سه ر تزار کردوه.
تینسانی سوور، جگه له وه ی که نه م رهنگه
به شیکه کی نینگه تیف کراوه به ناوه لئاوی
مرؤف، هه ووه ها کیشوره ی نه وروپا به کسان
نیه به و مرؤفه سووره ی که له لاپه ره ۱۹۹۴ دا

هده. جگه له‌وه، نهم ناووه‌وا نوښده‌ی که له‌م شپه‌ره‌دا دروست بوه جو داوازه له‌گدل سهرتا پای شپه‌ره‌کاني تر که له‌سره‌وه‌دا باسما لښکرون؛ هيچ راستبه‌کی نفوتوش له‌هواي پوښنيريدا ناپيکی. چونکه نه‌و نه‌ونه سياسي و ناپوړيبي که نه‌وروي پای پي دامه‌زراوه، له ساتيکي وه‌ستاو پيک نه‌هاتوه، تاکو مرؤقه‌کان بخه‌ينه نيو چوارچينو به‌کی راوه‌ستاوه‌وه.

مرؤفي سوور خاوه‌ن ميژروي خويه‌تي. ميژروش له‌سره‌نجاسي هه‌سوو چالاکيه جزواو جزوه‌کانه‌وه په‌يدا بوه. نه‌گدر له‌لايه‌کوه به‌رزه‌وه‌ندي سهريازي و نالاي داگيرکردن هه‌لکرايښت: نه‌وا له‌لايه‌کي ديکوه، نالاي پيشکه‌وتن و هه‌ولدان به‌ره به‌کسانو و ناسايش هه‌لکراوه. به‌کورتي، نه‌وروي له‌کومه‌ليک ناکوکي دژوارو نالوز پيکهاتوه. شپه‌ر له‌توانايدا نيه باسي ليوه بکات. نهمه واتاي نه‌وه نيه که شپه‌ر نهم نالوزکاريه نه‌قوزښته‌وه بز خزي، به‌لکو به‌راي نيمه‌هواي تر هه‌ن که باشتر ده‌توان له‌م کښه‌يه بدزين و بوهاني به‌کلا بکه‌نه‌وه. نوونه‌به‌کی زه‌قي تريش له‌لايه‌ره ۱۷۵دا له شپه‌ري (ناسر محمدهد شه‌بدا)دا به‌ده‌رده‌که‌ويت. کاک فه‌هاد ده‌پروايه خزي

له‌م جزوه‌ جو غزه ته‌سکه دووره‌به‌ريز بگرتايه. من له‌ديښکي شپه‌ريبه‌وه نهم قسه‌به ده‌کم. چونکه شاعير وه‌زغه‌به‌کي سياسي داوه‌ته شپه‌ر. نهم جزوه شپه‌رانه ده‌گوتريز بز نه‌وه‌ي خوزمان بز دوويات بکاته‌وه. شپه‌ري وا جگه له‌وه‌ي خزه‌تيني گه‌زه‌ي سياست ناکات، له‌هه‌مان کاتدا ناتواني خزه‌تي شپه‌ر بکات. په‌نگي ليزه‌دا پرسيارنک به‌م شپه‌ر بکرت: نه‌ي شپه‌ر بزچي بنووسري؟ ناموه‌ي ولاهي نهم پرسياره ليزه‌دا بده‌وه، به‌لکو پرسيارنکه بز هه‌موان.

ج- ستوني دووم لايه‌نيکي پوزنيقي هده، چونکه شاعير سهره‌راي نه‌وه‌ي له‌نيو ناووه‌وا رومانسيه‌که‌ي دروستي کردوه ده‌رکي به‌ نوښکردنه‌وه کردوه، هه‌ولي نه‌وه‌تي که به‌ره کيشوهری نوښتر هه‌نگار هه‌لښ. له‌لايه‌ره ۱۵۴دا له شپه‌ري (زادا ويستووه‌تي گه‌مه‌به‌کي تر له‌گدل زمان بکات. هه‌رچند نهم گه‌مه‌به پښتر (پامبو) پي هه‌لساوه شپه‌ري پي گه‌ماندوته که‌وشته دووره‌کان، به‌لام له‌هه‌مان کاتدا نه‌گدر به‌سره‌تايه‌کيش بومزوري، نه‌وا کاک فه‌هاد ده‌تواني خزي له‌م به‌واره‌دا تاقی بکاته‌وه و ده‌رک به‌و جو داوازيانه بکات که

له‌ دوو توي EXIL دا هه‌ن. نهم هه‌ست کردنه واتايه‌کي فراوانان پي ده‌بخشي.

هه‌رچند نمونه‌ي نهم جزوه شپه‌ره له EXIL دا که‌من، به‌لام نهم چه‌ندايه‌تسيه شتيکي نه‌وتز له کيشه‌ي شپه‌ري ناگوري. چه‌ند کزيله‌ي وا هه‌ن که شاعير زماني کردوته مه‌به‌ستو وستووي به‌م موغامه‌ره نوښه هه‌لسي. نه‌گدر له‌هه‌سوو شونښ سرکه‌وتني وه‌ده‌ست نه‌هيناوه، نه‌وا چونکه کردوويه‌تبه خزه‌تي شپه‌ره رومانسيه‌کان.

دوا وشه‌مان، EXIL ده‌په‌رنيکي هه‌ستيارانه‌ي ساغه، هه‌ستي تاکه‌که‌سي زاله؛ نه‌گدر به (همن) ده‌ست پنده‌کات نه‌وا هه‌ر به (همن) کوزتايي به‌ گزوانسيه ليريکيه‌که‌ي ده‌هيني. (نه‌وه‌ي تر Lau tre) نه‌گدر هه‌ندي جار دښته ناوه‌وه، نه‌گدر وه‌ک هه‌لگري به‌چووننيکي سياسي نه‌بي. نه‌وا ديسانه‌وه له پښاري (همن) کوزتايي پي ديت.

EXIL وه‌ک پوليکي گرنگ له شپه‌ري ده‌ره‌وه‌ي ولاتدا، به‌ جوړته‌وره له‌نيو ده‌نگ جياوازه‌کاندا به (همن) خزي دپاري ده‌کات □

ته‌حمده‌ي مه‌لا
فهره‌نسا: ۱۹۹۲

چهند سالیك له مهو بهر له گهڼل هاورئى
 خوښه ويستم دا كاك (خهليل سهركانى) به
 مه بهستى به سهر كردنه وى شيعره كانى (قانع)
 گه شتيكى هه نديك له ديهاته كاني ناوچه ي
 مهر بوانمان كرد. نه وى جگه ي دلخوشى بوو
 له و گه شته ماندا ريمان كه وته گوندى (دوره تقي)
 و به خزمه تى خالو (سه بيد تاج الدين) گه بشتين.
 به روويه كى خوښه وه و كوردانه ميواندارى
 كردين. پاشان كه هاتينه سهر باسى شيعره كانى
 (قانع) زور به زهوق و شهوقه وه كه وته قه كردن.
 سه را تا خو ي سى پارچه شيعرى بلاو نه كراوه ي
 شاعيرى له بهر بوو كه سهر دانه ريگه ي دابن
 نووسيمانه وه:

- ۱ - شيعرى به كه م حوت به يت بوو.
 - ۲ - شيعرى دووهم به ناو نيشانى (له نه
 خشت) په نجاو پينج به يت بوو، كه پارچه
 شيعريكى ميژوويى به.
 - ۳ - شيعرى سى به م به ناو نيشانى (مينالى)
 سى نو به يت بوو، كه پارچه شيعريكى دلدارى
 كوومه لايه تى به.
- پاشان دلى خوش كردين كه هه له و ناو هدا
 شيعرى ترى قانع هه به. نيترو دواى نه مه به پنى
 توانا پيم له ناوچه كه نه برى تا دوو پارچه
 شيعرى ترو چوارينه به كم به يدا كرد. جاريكى تر
 چوارينه به كى تريم ده ست كه وت. پاشان هه
 چون بوو ريم له ده فته ريگ كه وت كه زماره به كى
 زور شيعرى بلاو نه كراوه ي تيا بوو، وه هه نديكى
 بلاو كراوه ي شى تيا بوو كه له گهڼل نه سلى
 چاهه كه دا جياوازيان هه به و به هيوم له هه ليكدا
 به راورديان بكه م. وه هه وه ها لاي برى
 خوښه ويستم كاك (مه لانه حمده ي نه زيرى)
 ده فته ريكي ترم ده ست كه وت، كه نه م
 ده فته ره ش له گهڼل رووه وه بشوم بسو به
 سه رچاوه به كى باش و سوودى تايه تيم لن
 وه رگرت.

حه كيم مه لا صالح

سروهى بهر به يان

چوار پارچه هونراوه ي بلاونه كراوه ي ماموستا قانع

نیسته هممو نه وانم داوه له یهک و دیوانیکی باشی لږ دهرهاتووه و ناوم نا (سرووی به بیان). به و مه به سته نم ناوهم لږ نا که کاتی خوری قانع و وتویه دیوانیکی شیعری به و ناوهم لږ ون بووه. دياره قانع له و شاعرانه به که پښو سته هرگیز پښت گوږی نه خړی و له لیکولینه و هی نه ده بی کور دیدا همیشه ناوړی تایه تی لږ بدریته وه، چونکه به شیعره کانی نه مانبا ته سر گه لږ مه سه له ی سیاسی و کومه لایه تی و میژووی گه له که مان.

قانع نه گهرچی له رووی سنعتی شیعری به و ده سستی به شانی نم شاعرانه ناگات: مه لای جزیری، بیسارانی، خانا، خانی، مه ولوی، نالی، مه حوی... هند، به لام له رووی کی تره وه گره وی به که می بردو ته وه، شه ویش نه وه به که زیاتر له هممو شاعرانی ترمان کیشه سیاسی و کومه لایه تیه کانی کردووه به خوراکی شیعره کانی و هر وه ها ده سستی بو گه لږ بابه تی میژووی بسر دووه که کورد همیشه پښو سته بچپته وه سر بیان.

بهم پښی به و له هه لسه نگاندنیکي نه دیدا نه توانین به قانع بلین شاعیری مونا سبه بات. بهر له قانع (مه ولوی تاوگوزی) به شاعیری مونا سبه بات نه ناسری، که زور به ی هره زوری قه سیده و غه زوله کانی په یوه ندی بان به مونا سبه تیکه وه ه به.

له سه بر کردنیکي مونا سبه باتی شیعره کانی مه ولوی و قانع دا بومان دهر نه که وی که:

۱ - مونا سبه باتی شیعره کانی مه ولوی زور به ی هره زوریان ترخیکي نه و توی کومه لایه تیان نه، هه روا شتی ساده و کم بابه خن، به لام شاعر به زمانی شاعرانه و ونه ی جوان و خه یالی ناسک ترخیکي وه های پیداون که هرگیز او هرگیز له بسیر نه چنه وه و نه و نه ده بابه خداری کردوون مروث همیشه حه ز نه کات له گه لیاندا بژی.

۲ - مونا سبه باتی شیعره کانی قانع نه و پیری گه وره ن و ترخیکي به رزی کومه لایه تی بان هه به، به لام نه و نه ده هه به قانع به زمانی ساده و خه لکی ره شوکی هونیونیه ته وه و زمانه که ی له چاو زمانی مه ولوی پیدا زه وی تا ناسمان جیا و زیان هه به.

قانع خوی وه های مه به سست بووه که به زمانی شاعر بلن خه لکی ده ورو به ره که ی که نه خوینده وار، هه زار، ماف خوراوان بوون نی ی بگن وهانیان بدات بو نه وه ی ژیبانی شادی و سه به رزی به ده ست بپنن. هه نه مهش وای کردووه که پله ی شیعره کانی له به رزایی سنعه ته وه دایسه زانددووه بو زمانیکی ساده و ساکار. وه هه نه مهش وای کردووه که روژی له

روژان بلن (نالی شاعر نه بووه) دياره به گشتی مه به سستی نه وه نه بووه که نالی به شاعر نه زانی، به لکو له و رووه و وتویه تی که نالی به شاعیری چینی خوینده واری بالا زانیوه (که هه واشه) و چینی خوار وه ی کومهل هه زاران، نه خوینده واران و لینه و ماوان له به هره ی شیعره کانی پښ بهش بوون.

(سرووی به بیان) واته نه و ده فته ره ی که من ده ستم که وتوه به پښی میژووه که ی که نه سه ری نوسراوه (۶۰) سال له مه و بهر دو له چه وتی که هاوړی ی شاعر بووه.

به داخه وه ده فته ره که بی ناز هه لگراوه و گهر دی روژگار و دوکهل و موربانه ده سستی خو بیان لږ وه شانددووه، به لام بهشی هره زوری نه خوینترته وه. نیسته دوا ی نه وه ی ماوه به کسی زور له گه لیا خه ریک بووم، ناماده م کردو ناماده ی چاپه، به هیوام له هه لیکدا بکه وینته به رده سستی خوینتران.

وا بو روشن کردنه وه ی چاوی خوینتران لیسه دا چنه ند پارچه بهک له و شیعرا نه بللو نه که مه وه.

پارچه ی یه که م

مولکی ویرانه غه زیم قه ت به که س نادات خه راج تو نه بی نه ی مودده ی ناحق له من نه ستین باج لیم گهری نه سبابی نو مالی له بو خوم پیکو نیم بم به ساحب عه سکه رو قانونه که ی کوردی مه زاج نه و زمانه یا به بهک پلته جه نابت ده فح نه که م یا به مه یلی خوم نه کیشم ته کلینی باج و خه راج نه م خاکه دیم و به راوی مولکی باوانی مه مالیکم، کوردی نه زادم، هی خومه نایدم به تاج ناوی زوالی ده وایه، گهر دی خاکی کوحلی چاو پرشه به ردیکي لږ نادم به کیوی گه وه رو عاج (قانع) بهک بهک نه گهر نیسته که واهه سخره بن دینه وه سه ر فیکری کوردی وه قتی خوی روژی عیلاج

پارچه ی دووه م

وه ره قوربان له سه بری جه زنی قوربان سه ماوه ر پف له نارو خانه پښ نان به هه ر حالن یرنج په پیدا کراوه له گه ل نه ختی که ره ی دی ی (کانی سانان) وه لاکین داخه که م بو رانه گوشتن فیدای چیشتی بکه ی وه ک قوچی قوربان نه فهر مووی گیسکه لی، یا قه لخه کونی

نه بی بزنی زه لام بی و نه ختی ریش بان به میزه هر وه کو حاجی دروژن له ریشا هر وه کو شیخانی (کولان) له چاخی و پانی پشتا گه وه ی (بالک) دروژن بی وه کو خانی (مه ربوان) که وه ختی بیته سه ر مه یدانن نه شعار وه کو (قانع) غه زه ل بازو سه ناخوان

پارچه ی سئ یه م

کا که نه برسئ نه حوالی برات دهر دم گرانه، روژه که م نه هات باخه لم خالی ی وه کو ده شتی دیم بینش و بین کار هه نه رووم و دیم بو لوقه نانن که وتومه سه ما نه ستیزه ی به ختم نه ما له سه ما ژن و مندالم رووت و ره جانن له تاو بر سیه تی دایم نه نالن منیش له دنیا ته نیا شیعرم هه س نه ویش بی خیره، کامه خیری چه س؟ نه گهر راست نه که ی ره فیتی گیانی به دل هه والی (قانع) نه زانی ریگم نیشان ده باکاری بکه م نه م شه وه تاره م روشن که م به شه م

پارچه ی چواوم

تا له عه تری گولشنه ی پر سوسه ن و مینا نه بوو ده وری گیتی پر فهره ح به خشی جامی مینا نه بوو تا سه وادی په رچه می نه رزا له سه ر سه فحه ی جه مال کاتبی بادی سه با پر نه شته و شه پیدا نه بوو تانه هنگی دل به حه لقه ی زولفه کانی دهر نه هات (مجمع البحرین) ای سینم شق وه کو دهر یا نه بوو تابلیسه ی ناگری عشقی له جه رگم بهر نه دا زولمه تی دل بهر میسالی (لیله الاسری) نه بوو تا له دهر به ندی دهر وونم خاری حوزنی هه لنه که ند ده شتی سینه خوش نده ما وه ک (جهه الماوی) نه بوو تاله بازاری نه زاکه ت باری عیشه ی جه م نه کرد نه قدی عه قل و روحه شو شم قه ت له سه ر سه ودا نه بوو تا له سه ر گول توپی کولمی یار نیقایی لانه دا ویردی (قانع) بنجساری (قم فأنذر) ها نه بوو

INLEDNING

Som varje kurd känner jag ganska stort intresse för mitt land och kan ganska mycket om alla problem i Kurdistan.

Redan som ett barn i ett främmande land kände jag trycket på oss kurder, fastän jag inte förstod så mycket, jag hörde och såg allt på tv och radio, och hörde de vuxna diskutera och kämpa visserligen hade de ett mål, men jag förstod inte mycket.

Under tiden jag har växt upp, har jag förstått vilket mål de hade, "att kunna få ett självständigt land". När jag studerade i Iran hade jag inga möjligheter att kunna arbeta med den kurdiska frågan, det fanns inga tillfälle. Enda sen jag flyttade hit till Sverige, varje gång vi har fått valfria ämne, har jag valt "kurdistan" till mitt arbete och försökt reda på mer fakta och mitt mål var att ni skulle förstå alla dessa frågor vi kurder vill ha svar på. Tack vare ert demokratiska land, kan jag i dag skriva och prata om mitt land utan någon rädsla. Jag har fått många möjligheter här i Sverige som jag inte fick i Iran. Det största och finaste möjligheten var att kunna se verkligheten, och det genom min resa till Kurdistan för första gången sommaren 96. Vi åkte med en buss genom Turkiet till Kurdistan, ju närmare vi kom till Kurdistan desto mer förvirrad blev jag, det var som om att bussen skulle ta oss tillbaka i tiden. Jag såg hur grymt de har försökt att hålla kurderna nertryckta och inte låtit de göra det minsta

framgång. Jag fick se detta grymheter med mina egna ögon, I dag kan jag se på det hela med öppna ögon eftersom jag själv har upplevt dessa grymheter som genomförs varje dag i Kurdistan.

Jag hoppas att ni förstår varför jag har valt just "Kurdistan" till min specialarbete och att ni får reda på mer fakta om Kurdistan, för detta är mitt mål.

Jag hoppas att ni uppskattar mitt arbete och finner intresse för att läsa den.

TACK !

Namnets ursprung

Ordet "kurd" har spårats av vissa historiker så långt tillbaka som till 200-talet frk. I en samisk skrift talas det om "Kardaka" på 400-600-talet f.Kr. kunde man hitta beskrivningar ur ett folk som kallas "kurti" respektive "kurdukai" i Assyriska och Grekiska skrifter. Olika indoneuropiska folk vandrade genom vad som idag benämns Kurdistan från 200-talet frk. och framåt omkring 100-talet invandrade mederna, som lade under sig andra stammarna i området. De upprättade de första egentliga indouropiska statsbildningen i området och betraktas därför är många historiker som Kurdernas förfäder.

LANDET KURDISTAN

Kurdistan är ett sammanhängande land område som sträcker sig över gränserna till fyra statsbildningar Turkiet, Irak, Iran och Syrien. Av det ursprungliga Kurdistan anser man att en mindre del idag finns inom (FD) Sovjetunionens gränser. Kurdistans gränser är inte officiellt fast lagda till storleken kan detta område jämföras med Frankrike, med en yta på cirka 500 000 km. De naturliga geografiska gränserna utgörs av Taurusbergen i väster och den irakiska plåtan i öster, Arafat berget i norr och Mesopotamiens slätt land i söder. Topografiskt dominerar området av berg och högländs plattor att beskriva kurderna som ett bergs folk är emellertid en förenkling. Omkring 14 % av Kurdistan är skogsbevuxet och från bergen rinner talrika floder. Vilka skapat förutsättning för jordbruk på slätterna.

BEFOLKNINGEN

Att göra en tillförlitlig uppskattning av antalet kurder är en omöjlig uppgift. Svårigheterna beror på flera orsaker.

Folkräkningarna utförs sällan i de fyra berörda staterna och när de görs är deras statistiska trovärderinghet osäker. Det ligger i regeringarnas intresse att uppge antalet kurder så lågt som möjligt.

Man måste räkna med att många inte vill uppge sig som kurder i en folkräkning "skriv turkiska" det blir bättre så, då blir det inga problem. Men kurderna är ungefär ca 30 miljoner.

RELIGION

Kurdistan har varit ett övervägande muslimskt område i över ett sekels tid. Kurdiskt liv är givetvis starkt präglad av detta och ett fylligare bakgrundskapitel om islam två huvudinriktningar, sunni och shia i princip är påstående att kurderna är muslimer på riktig.

Endast rester av judiska och kristna grupper finns kvar.

Den enda större icke muslim gruppen bland är yeziderna , som har sin ursprung i zoroastrismen. Som samlade kurderna under sin tro innan de muslimska erövringtåget ägde rum.

Centrala begreppi zoroastrismen är bl a dualismen - en makt kamp mellan gott och ont: tillbedjan av de fyra elementen -vattnet , elden , luften och jorden.

SPRÅKET

Det påstås ibland att det kurdiska språket inte existeras, att det inte går att skriva eller att det är outvecklat. Men u Zin skrevs på kurdiska av poeten Emedi Khani (Ahmade Xani) som levde mellan 1651 och 1707 i Cizire i provinsen Madrin. Kurdernas problem är att de inte för använda sitt eget språk fritt. I de fem länderna , där kurderna är bosatta , används ~~ty~~ olika alfabet har försvarad möjligheterna för kurder.

NATUR TILLGÅNGAR

Kurdistan är rikt på natur tillgångar. I samtliga delar av Kurdistan utvinns olja. Det största oljekällorna ligger i Kirkuk, Musol, och khanagvin i Irak samt i batman i Turkiet. Naturgas och järnmalm exploateras i Kirkuk och Suleimanija i Irak.

Krom ,bly och zink brits i den Turkiska delen. Det mesta av natur tillgångarna ligger kvar i de ännu orörda bergen.

Kol, koppar, guld, silver och uran har påträffats omkring tre fjärdedelar av befolkningen lever av jorden och producerar vete, ris, korn, tobak och bomull.

I floderna skördas alla tänkbara frukter och grönsaker.

GEOGRAFI

Kurdistan betyder "kurdernas land" och består av områden ockuperat 48% av Turkiet, 3% av Syrien, Iran 33% och 16% av Irak. Kurdistans totala yta är 550 000 km². Antalet kurder som bor i det kurdiska området beräknas till omkring 30-36 miljoner.

Kurdistans gränser utgörs av "taurusbergen" i väster och den iranska högplåtan i öster och Araratbergen i norr. Kurdistan har ett klimat med långa heta somrar och korta kalla vintrar. Eftersom delar av landet ligger mycket högt över havet med bergstoppar på upp till 4-5000 meters höjd faller mycket snö under vintern.

Bland de mest kända städerna i olika delar av Kurdistan med en befolkning kring en halv miljon till två miljoner människor finns: Norra Kurdistan: Diyarbekir, Adiyaman, Antep, Van. Östra Kurdistan: Mehabad, Sanandaj, Kermanshah. Södra Kurdistan: Arbil, Sulaimani, Kirkuk. Sydvästra Kurdistan: Kamichlie, Afrian.

De två stora och kända floderna "Eufrat" "Tygris" med bifloder rinner genom Kurdistan, landet är därför bördigt. Man producerar vete, ris, tobak, boull, frukt och grönsaker. De kurdiska bergen och slätterna är rika på mineraler. I somliga delar utvinns olja. De största oljekällorna ligger i "kirkuk, mosul och Khanaquin i den irakiska delen i Batman i, den Turkiska, i Kermanshah och i Derek i den syriska delen.

Dessutom utvinns naturgas och järnmalm i Kirkuk och Sulemania i den irakiska delen och krom, bly och zink i den turkiska delen. kol koppar, guld och silver har också påträffats.

De mesta av naturtillgångarna ligger ännu kvar i de orörda bergen. Fortfarande finns 10 procent av världens oljetillgångar inom det kurdiska landområdet.

Dessa tillgångar har inte förbättrat det kurdiska folkets situation. Ett av kurdernas krav i den kamp, som förts mot respektive länders regeringar under hela 1900-talet, har varit att få en del av inkomsterna för att kunna höja befolkningens levnadsstandard.

ORSAKEN TILL KRIGET I KURDISTAN

Efter första världskriget delades Kurdistan mellan de länder som, Frankrike och England hade bestämt, nämligen Syrien, Irak, Iran, Turkiet.

Eftersom kurderna ansåg att de hade blivit orätvist och grymt behandlade, och att araber, turkar och iranier hade fått eget land och eftersom deras land blivit delat började de kämpa för att få tillbaka landet som tillhörde de.

Från denna dag tills i dag kämpar kurder för att få tillbaka landet och marken som en gång var deras egen, men som har tagits i från dem. Kurderna har haft stora revolutioner nämligen: "SHICH SAIDS-revolution i Turkiet på 20-talet som slutade med att ledaren och hans soldater hängdes, på order från vilda turkar.

"SHICH MOHAMADS-revolution 1920-1922 mot England och araber som lyckades, och Shich Mohamad blev kung över Kurdistan. Men det varde inte, för England och deras allredare tog tillbaka allt och kungen "Shich Mohamad" flydde till Indien, och där blev han mördad.

"IRANSKA KURDERNAS -revolution blev också lyckad i "Mohabad (stad) 1946. de fick självständigt stat, men den grymma vilda "Shahen" Irans F.d. kung år 1948 lät "Qazi Mohamad" (kurdiske ledaren), hängas.

"KURDENA I IRAKS-revolution år 1961, som styrdes av "Barzani" som är väldigt känd och som tvingades Irak att erkänna ett självständig stat som står i lagen. Detta revolution varade nio år (1970) innan Irak erkände Kurdistan, men år 1974 lyckades Irak ta tillbaka det med hjälp av Iraks soldater, efter ett års krig år (1975). och förklarade att det inte finns några kurder kvar, alla kurder blev oroliga och var tvungna att fly för att rädda sina liv. De framgångsrika, och alla persmarga (kurdiska soldater) blev kvar i norra Irak, för att bevisa att de fanns och fortsatte kampen, detta kamp pågick till 1988 då Sadam Husien bombade Halabja (kurdisk stad i Irakska delen) med kemiska gaser.

Igen var de kurdiska medborgarna tvungna att fly till grannländer för att söka skydd, men alla persmargar var kvar och kämpade.

*1991 revolution i Irak med kurdiska och Irakiska medborgarna mot Sadam Husien, då 3000-000 kurder blev tvungna att fly igen till alla möjliga land. Situationen är fortfarande stabilt i Kurdistan, de har inte självständigt stat men de får inga order från nån land, de har olika partier och kämpar vidare.

Kurderna i Iran

Kurdiska aktivister bildade tillsammans med representanter för irakiska Kurdistan då största parti kommissen för Kurdistans pånyttfödelse Mehabad 1943. Under sovjetiska inflytande kommissen för Kurdistan på nyttfödelse till Kurdistan Demokratiska parti i Iran, KDPI. KDPI grundade republiken Mehabad (jan 1945-dec 1946) en historisk milstolpe i Kurdistan kamp för självständighet. Detta var under sovjetiskt inflytande men när Sovjetunionen tvingades dra sina trupper från iranska Kurdistan lyckades shahens styrkor

återta kontrollen över dessa områden. Efter en summarisk militärrättegång hängdes ledarna för Mehabadrepubliken 31 mars 1947 på samma torg, där republiken utropas. Kurdiska förbjöds åter som undervisningsråd, tryckerierna stängdes, tidskrifter beslagtogs och förbjöds och KDPI gick under jorden. Efter det har kriget fortsatt. Under 1989 lyckades regimen villig att förhandla med KDPI om på självstyre, men det visade sig vara en fälla för att mörda partiets generalsekreterare Adul-Rahman Ghassemloo. Mordet skedde mitt under dennes förhandling med en iransk delegation i Wien i juli 1989.

KURDERNA I IRAK

Britterna som hade etablerat sin egen administration i Kurdistan 1920-22 tvingades erkänna kurden shejk Mahmed Barzanj som statsöverhuvud för en kurdisk autonom administration i södra Kurdistan och även erkänna kurdernas rätt att bilda en egen regering. Men Barzanj som utan hänsyn till Storbritannien eller Irak, utropat sig till kung över Kurdistan i november 1922, tog kontakt med Turkiet och Sovjetunionen som ledde till militär konflikt med britterna som sommaren 1924 återtog södra Kurdistan och gjorde slut på den kurdiska regimen.

Twisten mellan Ankara och London om ponsiven Mosul hade överlåtits till FN (Nationernas Förbund). FN konstades visserligen att kurderna varken ville tillhöra Irak eller Turkiet men att Iraks ekonomiska överlevnad krävde att Mosulområdet anslöts till Irak. FN beslöt 1926 att området skulle tillfalla Irak men att "kurdernas krav på egna administratörer, lärare, skolor och domstolar samt på Kurdiska som det officiella språket i området skulle respekteras". Iraks regering lovade granaterna detta.

I ett brittiskt-irakiskt avtal 1930 om Iraks självständighet nämns dock inte dessa grantier. Kurderna sökte hävda sina rättigheter men utan framgång.

Det största partiet Kurdiska Demokratiska Parti, KDP hade ledaren Mustafa Barzani. I mars 1970 kom regeringen med Saddam Hussien som vicepresident och kurderna under Barzani kom överens om ett avtal som innebar de dittills mest långtgående eftergifter till kurderna. Detta avtal som skulle genomföras inom fyra år kom bara delvis att tillämpas. 1974 utförde regeringen en lag om autonomi som långtifrån motsvarade avtalet, från 1970, kurderna vägrade ta den.

KURDERNA I SYRIEN

I det fransk styrda Syrien fanns en relativ frihet för kurderna , men när landet blev självständigt försämrade deras situation. Särkild svårt blev det på 60-talet då 120 000 kurder framtogs sina syriska medborgarskap.

Eftersom kurderna i den syriska delen är få utgör de ingen allvarligt hot mot den syriska regimen. Därför har inte kurderna varit utsatta för ett öppet och bruttat förtryck som i de andra delarna. Men kurdiska skolor existerar inte och publicering av kurdisk litteratur är förbjuden målet är att arabisera den kurdiska befolkningen.

Kurderna i Syrien släpper dock inte sin kurdiska nationalitet utan håller fast vid sitt språk och sin kultur.

Kontakterna med kurder från andra delarna är täta. I Syrien bildades 1957 efter irakisk förebild Kurdistans Demokratiska parti , KDP, De är emellertid förbjudna , liksom i Iran Irak och Turkiet Finns en hemligt polis. Som tillsammans med militären utgör en stark reservist makt i Syrien.

MITT VACKRA LAND

Länge har vi varit ifrån varandra
jag och du har kämpat för att vara tillsammans.
Länge har tårar varit min enda vän
länge har längtan stått närmast dig.
För jag vill vara med dig och du vill ha mig hos dig.
Länge har jag och du letat efter varandra
och längtat efter fred och ett få leva som alla andra.
Men kära land glöm aldrig att jag och du får aldrig sluta att
kämpa och hoppas.
För så länge hoppet finns kvar
så länge viljan finns kvar
så länge vi lever kvar
och så länge vi har varandra kan vi kämpa utan att tröttna.
Och en vacker dag kommer jag till dig
det vackraste landet
och jag kommer att stå vid din sida.
För jag är en Kurd och du är min vackra Kurdistan.

KÄRA SVERIGE

Kära Sverige , min noaks ark
allt möjligt har jag träffat på din mark

Olika människor som olika djur
somliga fria somliga känner sig som i bur

Jag har blivit bemött med trångsynthet
Av andra har jag blivit bemött med godhet

Ju mer onska desstu tyngre blir det
vår ark kan sjunka av det utan att vi vet

Vår sköra natur, vår fina värld kan gå i kras
det vackra vi byggt går sönder som en porslinvas

hand i hand vill jag se en svart, en brun, en vit
jag vill se samarbete ,vänlighet och tillit

Av en sten kan vi bygga ett tempel tillsammans
det omöjliga kan vi möjliggöra tillsammans....

Ahmad Roozbayani
19971015 -Katrineholm

